

УДК 342.9

В. Дорогих,кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ

ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ

Визначивши відповідно до ст. 3 Основного Закону України людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю в Україні [1], законодавець створив передумови щодо впорядкування нагальних питань правоохоронної діяльності системи органів державної влади, в тому числі її адміністративно-правової складової. А віднесення згідно з ч. 1 ст. 7 Митного кодексу України до складових державної митної справи запобігання та протидії контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил [2] зумовило необхідність здійснення митними органами діяльності, пов'язаної з реалізацією правоохоронної функції. Зазначене висуває до посадових осіб митних органів особливі вимоги в частині володіння спеціальними вміннями й навичками в напрямку протидії порушенням митного законодавства, розуміння і знання методології такої роботи.

Відправним моментом дослідження стали наукові праці, присвячені проблемам адміністративної відповідальності за порушення митних правил, правового регулювання діяльності митних органів, організаційно-правовим основам митної справи С. Алексеєва, В. Котюка, М. Козюбри, В. Копейчикова, Р. Лівшіца, М. Орзіха, П. Рабиновича, А. Сурілова та інших, а також історії митної служби, митного права, митного законодавства, організаційно-правових основ митної справи в Україні А. Бантишева, Д. Бахраха, М. Василюка, Б. Габричидзе, Є. Додіна, С. Ківалова, Н. Козиріна, Л. Маркова, К. Сандровського, В. Шкарупи та інших.

Мета дослідження полягає в тому, що на основі чинного законодавства України й узагальнень практики його реалізації здійснено аналіз змісту та підстав адміністративної відповідальності за митні правопорушення, визначено її особливості, поняття й ознаки правопорушень у митній сфері, їх склад, систему й види, що дозволить зміцнити законність правозастосовної практики митних органів.

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2014 р. № 67 припинено діяльність Міністерства доходів і зборів та відновлено діяльність Державної митної служби [3]. Державна митна служба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується й координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів та який забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

Порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю й митного оформлення, а також здійснення операцій із товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи та за які передбачена адміністративна відповідальність.

Чинне законодавство про адміністративні порушення митних правил є до-

силь великим за обсягом і дуже нестабільним. Митний кодекс України – один із нормативних актів, до яких найчастіше вносяться зміни й доповнення. Особливо інтенсивно митне законодавство почало змінюватися після проголошення незалежності України та утворення своєї особистої митної справи. Усе це створює певні труднощі в застосуванні адміністративно-правових санкцій за порушення митних правил, негативно позначається на діяльності адміністративно-юрисдикційних органів, забезпеченні законності під час застосування заходів відповідальності за вчинені правопорушення, правовій освіті громадян, ознайомленні їх із проблемами адміністративної відповідальності, що в умовах побудови правової держави є неприпустимим [4].

Суб'єктами відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а також посадові особи підприємств.

Відповідно до ч. 1 ст. 15 КУпАП [5] військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти під час проходження зборів, а також особи рядового й начальницького складів Державної кримінально-виконавчої служби України, органів внутрішніх справ і Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України відповідають за порушення митних правил на загальних підставах.

Притягнення до відповідальності за порушення митних правил не звільняє осіб від обов'язку сплати мита та інших податків і зборів.

Відповідно до ст. 461 МК за порушення митних правил можуть бути накладені такі стягнення: попередження, штраф, конфіскація.

Попередження – стягнення морального характеру, є офіційним попередженням правопорушника щодо недопустимості таких діянь у майбутньому. Рішення про попередження приймається керівником митного органу або його заступником у формі постанови про

накладення адміністративного стягнення. Постанова оголошується правопорушникові. Попередження як захід відповідальності за порушення митних правил (тобто як адміністративне стягнення) слід відрізнити від попередження як заходу адміністративно-запобіжного. Незважаючи на однакову назву цих заходів і загальне призначення бути заходами адміністративного примусу, ці заходи відрізняються як за правовою природою, так і за правовими наслідками їх застосування.

Попередження як адміністративне стягнення – це адекватна шкоді, завданій порушенням митних правил, оцінка, що виявляється в реагуванні не будь-якого правоохоронного органу, а уповноваженого органу адміністративної юрисдикції на проступок. Попередження як запобіжний захід не має процесуального оформлення та пов'язане із проявами, які не є завершеними адміністративними проступками.

Попередження як адміністративне стягнення тягне за собою відповідні правові наслідки: за повторного вчинення протягом року однорідного правопорушення, за яке особа була піддана стягненню у вигляді попередження, накладення такого стягнення вважається обставиною, що обтяжує відповідальність.

Штраф – грошове стягнення, застосування якого передбачене майже за кожен вид порушення митних правил. Штраф полягає в покладенні на особу, яка притягується до адміністративної відповідальності за таке правопорушення, обов'язку сплатити до державного бюджету грошові кошти в сумі, яка визначається МК України залежно від виду й характеру вчиненого правопорушення.

Сплата штрафу, якщо при цьому не застосовується адміністративне стягнення у вигляді конфіскації товарів, транспортних засобів, як правило, не звільняє особу, яка вчинила порушення митних правил, від сплати митних платежів.

Розміри штрафів за порушення митних правил дещо відрізняються від тих,

Постанова у справі про порушення митних правил може бути оскаржена особою, щодо якої вона винесена, або представником такої особи.

Скарга на постанову митниці може бути подана до місцевого суду за місцезнаходженням митниці, яка винесла постанову.

Постанова митниці центрального підпорядкування може бути оскаржена до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або до місцевого суду за місцезнаходженням відповідної митниці.

Постанова ДМСУ у справі про порушення митних правил, а також його постанову за скаргою на постанову іншого митного органу в такій справі можуть бути оскаржені до місцевого суду за місцезнаходженням ДМСУ.

Скарга на постанову митного органу подається протягом десяти днів із дати вручення заінтересованій особі копії постанови у справі або повідомлення про прийняте рішення. У разі пропуску цього строку з поважних причин він за заявою заінтересованої особи може бути поновлений, відповідно, митницею, ДМСУ або судом.

Відповідно до ст. 294 КУпАП [5] постанову судді у справі про адміністративне правопорушення може бути оскаржена особою, яку притягнуто до адміністративної відповідальності, її законним представником, захисником, потерпілим, його представником або прокурором протягом десяти днів із дня винесення постанови. Апеляційна скарга, подана після закінчення цього строку, повертається апеляційним судом особі, яка її подала, якщо вона не заявляє клопотання про поновлення цього строку, а також якщо в поновленні строку відмовлено.

Апеляційна скарга подається до відповідного апеляційного суду через місцевий суд, який виніс постанову. Місцевий суд протягом трьох днів надсилає апеляційну скаргу разом зі справою до відповідного апеляційного суду.

Апеляційний перегляд здійснюється суддею апеляційного суду протягом

двадцяти днів із дня надходження справи до суду.

Відповідальність за порушення митних правил є одним із дієвих засобів забезпечення митної справи та митної політики України, укріплення законності, посилення охорони прав і свобод громадян. Накладення адміністративних стягнень здійснює значний профілактичний вплив не лише на порушників митних правил, а й на інших осіб, підвищує рівень їх правосвідомості, виховує негативне ставлення до порушників законів. Аналіз законодавства, яке регулює відповідальність за порушення митних правил, а також дослідження практики його реалізації показують недосконалість окремих правових норм; діяльність адміністративно-юрисдикційних, у тому числі й митних органів потребують свого подальшого вдосконалення. Нові суспільні відносини, які складаються в Україні, започатковані на принципах гуманізму, демократії та побудові правової держави, нагально потребують змін і доповнень як до матеріальних, так і до адміністративно-процесуальних норм чинного законодавства.

Ключові слова: порушення митних правил, адміністративна відповідальність, адміністративні стягнення, попередження, штраф, конфіскація.

Статтю присвячено розгляду організаційно-правового забезпечення притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності за порушення митних правил в Україні. Розглянуто порядок застосування різних видів стягнень та провадження у справах про порушення митних правил.

Статья посвящена рассмотрению организационно-правового обеспечения привлечения виновных лиц к административной ответственности за нарушение таможенных правил в Украине. Рассмотрены порядок применения различных видов взысканий и производство по делам о нарушении таможенных правил.

The article is devoted to the organizational and legal support when pulling-perpetrators to administrative liability for violation of customs regulations in Ukraine. Considered the order of application of different types of penalties and proceedings in cases of violation of customs regulations.

ної Ради України. – 2012. – № 44-45, 46-47, 48. – Ст. 552.

3. Про ліквідацію Міністерства доходів і зборів : постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2014 р. № 67 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 22. – Ст. 685.

4. Грянка Г.В. Правові засади адміністративної відповідальності за порушення митних правил // Право і суспільство. – 2012. – № 6. – С. 104.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : прийнятий Верховною Радою Української РСР 7 грудня 1984 р. № 8073-Х // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

6. Митне право України : навч. посібник / Ю.В. Іщенко, В.П. Чабан, В.М. Дорогих. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – С. 229.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI // Відомості Верхов-

УДК 349.23/24

В. Волинець,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

В. Єрохіна,

студентка
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЗАХОДИ ЗАХИСТУ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ

На сьогоднішній день проблеми забезпечення надійного захисту трудових прав і законних інтересів працівників надзвичайно загострилися. Стан додержання законодавства про працю характеризується зростанням порушень трудових прав громадян, зниженням рівня ефективності їх захисту [1].

Одним із факторів, який сприяє збереженню, а подекуди й погіршенню ситуації в досліджуваній сфері, є недосконалість законодавства про працю України. Ні діючий КЗпП України, ні проект Трудового кодексу № 2902 не містять окремого розділу, присвяченого саме захисту трудових прав. У КЗпП України спостерігається фрагментарність і випадковість у використанні заходів захисту: вони безсистемно розпо- рошені в усіх його главах [2, с. 191-192].

Оскільки захист суб'єктивних прав і законних інтересів за допомогою того чи іншого заходу захисту є об'єктивною необхідністю, перед наукою трудового права постало завдання ґрунтовно визначити заходи захисту цих прав та механізм їх реалізації, а тема дослідження набула особливої актуальності [1].

Ще одним аспектом, що потребує ґрунтовного дослідження, є проблема співвідношення юридичної відповідальності та заходів захисту, яка, незважаючи на наявність окремих досліджень, і досі залишається дискусійною як у загальній теорії права, так і в галузі трудового права.

Заходи захисту достатньо тісно пов'язані із заходами юридичної відповідальності [3]. Однак важливо